

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér.

BARS

POLITIKAI HETILAP.

HIRDETÉSEK

□ centiméterenként - 4 fillér
 Nyilttéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetések és a velünk
 összekötöttesben levő hird. irodák
 árendájában részesülnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adtnak.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen vasárnap reggel.

FŐMUNKATÁRS: Dr. KERSÉK JÁNOS.

A hirdetések, előfizetések s a reklamációkat a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI és TÁRSA

A fuzió ellen.

Amint a parlamenti szünet végéhez közeledik, egyre jobban érezzük, hogy politikai közéletünkre nyomasztó súlyal nehezedik a jövő kérdése. A lapok túlnyomó része, persze nem a függetlenségi sajtó, a fuzió mellett agítál, mint a kibontakozás egyetlen módja mellett. És ami különös a dologban, úgy tüntetik fel a dolgot, mintha a függetlenségi párt nagy része is ezen a véleményen volna. Amde a függetlenségi párti képviselők a legerélyesebben utasítják vissza a fuzió gondolatát. Legutóbb Gothard Sándor, a Dunántul egyik érdemes, szókímóndó képviselője, a Vas megyei Független Hirlapban a következő erélyes és megszívlelendő nyilatkozatban tiltakozik a fuzió ellen, melyben igazán fején találta a szegyet.

Politikai közállapotaink mélyreható betegségeinek tartom, hogy nálunk a többségi elv érvényesülését parlamenti határozattal kell kikötni. Hiszen a parlamentarizmus legegységesebb a-b-c-je, minden parlamenti jognak alphája és ómegája a többségi elv magán nyugszik. A többség akaratának szabad érvényesülése ez maga a parlamentarizmus.

Parlamentarizmusunk súlyos betegsége ott kezdődött, mikor a koalált pártok úgy vették át a kormányzást, hogy a fontos és életbevágó tárcákat 67-es miniszterek kapták és a kormány 48-as többséggel 67-es alapon kormányozott három egész esztendőig.

Ez a ferde helyzet politikai erkölcselenséggé fajult akkor, mikor nyilt parlamenti ülésen bejelentette a kormányelnök is, ami pártelnökünk is, hogy a kormányban nagy és életbevágó politikai kérdésekben (bankkérdés), megszűnt az egység, éppen ezért a kormány szükségesnek tartotta beadni lemondását. Azután minisztereink ügyvivők lettek, de azért kormányoztak tovább. Azután újra kinevezettek és most kormányozni akarnak még tovább, történjek bármi, ez az állapot lehetetlen állapot.

Nézzük csak, mi történik azóta?

A magyar sajtó (kivéve egy pár független lapot) uniszónó azt hangoztatja, hogy a függetlenségi és jelenleg többségi párt politikája lehetetlen politika, mert olyasmit akar, mit a császár nem akar, mit Bécs nem akar, tehát érvényesíteni nem fog. Ezen okból a többségnek le kell szerelni és be kell olvadni a 67-es pártba vagy pártokba.

Es ez a legverlézőbb brutalitás, amit valaha szült a magyar történelem. Vegyük csak a kérdést bonckés alá. Ha én csak azt akarhatom, amit

a császár is akar, akkor nincs alkotmányom, akkor autokrata rendszer és teljes abszolútizmus uralkodik. Minek akkor a drága parlament, miért tesszük vele bolonddá elsősorban magunkat, azután a népet?

Azt már megtanultuk a Habsburguralom négyszázados történetéből és az utolsó falusi gyerek is tudhatja: ha én nem akarok semmit, a császár sem akar semmit — és nem kapok semmit. Magyarország egyetlen existenciális kérdése, a lét és nem lét kérdése az, hogy akarni tudjon.

Régi életbölcse az, hogy ezen a földtekén Isten után az ur az emberi akarat. Az akarat a lélek. Aki nem akar és nem tud erősen akarni, az nem ember, az igába fogott állat. Még a nem domesztikált állat is tud akarni, csak a járomba fogott barom, meg a dresszírozott állat nem tud akarni. Rettenetes rabszolga-erkölcs az, amit megfizetett legnagyobb napilapjaink, ezeka politikai erkölcs nélkül szűkölködő ponyvák napról-napra hirdetnek.

Hogy itt, egy alkotmányos, szabad államban nem szabad azt akarni, amit a nép túlnyomó többsége akar, hanem a többségnek be kell masírozni a kisebbségbe, mert itt csak azt szabad akarni, amit a kisebbségnek a császár és Bécs nagy kegyesen megenged. Itt közös hadilétszámot emelni, közterheket emelni és adót fizetni szabad. Szabad a nagyhatalmi hóbort, szabad a közönség, a közös bank, a telemelt kvóta, de gazdasági és politikai függetlenség — az nem szabad.

És akadt ember, aki fejét nem hajlja bele ebbe az igába, aki a gondviselésnél fogva, ma hála Isten, véletlenül a Ház elnöke is, ez a magyar ember, akinek a nyakát még nem törhetette fel a közösség igája, ez a becsületes magyar ember ma pellengéren van kikötve és rajta versenyt köszörűli nyelvét a magyar sajtó minden álmilag szubvencionált ponyvája.

És mi, akik követjük őt, valóságosan társadalmi bojkott alatt állunk, csak azért, mert többség vagyunk, a népakaratot képviseljük, mert mandátumunkat nem Judás pénzén váltottuk meg, hanem a néptől kaptuk és mert mi, a többség, nem akarunk belemenni és nem megyünk bele soha a kisebbség caudiumi jármába, amelyet egy igazán törpe minoritás akar a nyakunkra kényszeríteni.

Végeredményben azért haragszunk saját honfitársaink, mert mi akarni merünk, és mást merünk akarni, mint amit Bécs akar.

Mi élni akarunk!

Mi akarjuk, hogy jogunk, amely törvényoan van biztosítva, feléledjen. A szentesített törvény erejénél fogva meg akarjuk szüntetni a bankközösséget, azután, mikor annak is kalendáriumi sora eljön, meg akarjuk szüntetni a vámközösséget is.

És miért akarjuk?

Hogy erőt, jólétet, vagyont gyűjtünk, hogy meg tudjuk fizetni államháztartásunk tolyton sokasodó terhét és ha lesz miből, teljesithessük a magyar király akaratát és adhassunk több katonát, csukaszürke uniformist, ágyut, automatát, puskát, léghajót, repülőgépet és tengeri flottát, hogy biztosithassuk nagyhatalmi állásunkat.

Ezt akarja a függetlenségi párt. De ezt akarni nem szabad, mert nekünk erősödni nem szabad; nekünk csak rabszolgaságban elsorvadni szabad. Mi soha sem lehetünk a magunk ura, mi csak Ausztria szolgája lehetünk.

Mi ennek az oka?

Hogy politikai életünk mai erkölcseletlen állapotában, vagy legalább is súlyos beteg állapotában megbukott a parlamentarizmus legféléttettebb kincse, felfordult annak fundamentuma — a többségi elv tisztelete. Minden becsületesen gondolkodó magyar embernek első kötelessége legyen tehát a többségi elv iránti tiszteletnek helyreállítása.

Ennek következménye a mai helyzetben a függetlenségi párt kormányrajutása.

A felelős függetlenségi és 48-as minisztérium.

Azt mondják, nem vagyunk rá képesek, mert buták vagyunk. (Kérem, ne tessék megbotránkozni ezen az imparlamentáris kifejezésen, tessék előlv. sni a „Pesti Hirlap“-ot, a „Budapesti Hirlap“-ot, az „Az Újság“-ot, meg a többi magyar ponyvát, ők mondják).

Ja! De megpróbálta már valaki? Nem, még senki sem próbálta meg.

Csak legyünk igazságosak. Mi nem azért vagyunk buták, mert kormányozni nem tudunk, nem kérem! Mi azért vagyunk buták, mert a többség jogát nem érvényesítettük eddig. Észköze voltunk egy elbizakodott kisebbségnek, amely magáról azt hiszi, hogy a politikai bölcsesség az ő szabadalmát képezi.

Hogy ezt túrni nem fogjuk tovább, az talán mégis természetes.

De hogy lelke mélyén hazája szabadságaért, gazdasági és politikai függetlenségéért hevűlmi tudó, jóra való függetlenségi ember az ilyen fuziót utálja és soha abba bele nem megy, ez az elmondottakból megírható.

A népies esztétika.

A szolidaritás, a társadalmi együttérzés szempontjából felette nagy fontossága, hogy a társadalom minden egyes rétege, osztálya, tehát nemcsak az u. n. felső és középosztálya, hanem azt a való tényállás bizonyítja, hanem ezzel egyetemben az alsónéposztály is a kor kívánalmának megfelelőleg tökéletesedjen s nemesedjen.

A társadalmi osztályok tökéletesedésére és nemesítésére szolgáló számos tényező közül jelenleg csak a népies esztétikáról kívánunk néhány vonással foglalkozni.

Mint hogy azonban a népies esztétika, mint neve is mutatja, az alsónéposztályra vonatkozik: ennél fogva lássuk, hogy mily mérvben és minőségben nyilvánul az alsónépréteg ugy a művészi, szintanonképpen a természeti szép iránti érzelme; továbbá mily hatással van az esztétika eme néposztály lelki- és testi világára; egyes életkörülményeire a végül mik a népies esztétika főbb követelményei?

Az alsónépréteg esztétikai érzelmét vizsgálva, arra a kézenfekvő tényre jutunk; hogy annak bár eléggé sok nemes vonásával találkozunk az életben; különösen a művésziszép terén; mégis mindamellett el kell ismernünk, hogy a szóbanforgó néposztály esztétikája még nem áll azon a fokon, melyet a modern társadalmi élet követel.

Ennek legfőbb okát a következőkben lelehetjük.

A népiszkolákban, melyek az alsónépréteg művelődésének legszámtavobb forrásai; nem fordítanak kellő gondot az esztétikai érzelem kifejtésére; továbbá az alsónépréteg, kivált pedig a falusi nép majdnem teljesen ki van zárva a művésziszép kereteiből; ezen érzék fejlesztői: muzsikumok, színházak, keptárak, könyvtárak, szobrok s mi egyebek nem állnak rendelkezésére, mint a városi embernek. Így tehát a falusi nép

ez irányú érzelme általánosságban véve jóval mögötte marad a városinak.

A falusi nép esztétikája az ő életkörülményeivel, ismereteivel, szokásaival stb. teljesen összeforrt. Előtte csak az szép, ami érzései és ismeretei körét túl nem szárnyalja; más dolgok és tárgyak szépségei iránt tökélebbé, avagy egészében közönyt viseltek.

Ehhez hozzájárul a megszokás szerepe is. Nevezetesen az alsónépréteg a megszokott tárgyknak, dolgoknak fokozottabb esztétikai tulajdonit, mint a szokatlanoknak.

Igy pld. a színes pántlika; a bokorugró szoknya, stb. szebb, mint bármely uriaszony divatos öltözéke; a harmonika zenéje, az egyszerű cigányzene szebb a klasszikus zenedaraboknál; templomainknak egyszerű szobrai szebbek, mint akármelyes művészi alkotások stb.

Lássuk már most a természeti szépet. Nyilvánvaló, hogy az alsó népréteg, a szantó-vető nép sokkal gyakrabban mozog a természet ölen, közelebb esik a természeti széphez, mint a városi nép, de mert nem volt alkalma arra, hogy annak lényegével kellőleg megismerkedjen, magától pedig a koraiolt elmejénél fogva képtelen abba bepillantani; így csak kevéssé ismeri a természet ama részleteit, melyek velejükben véve az esztétika körébe tartoznak s így gyönyört sem talál bennük.

Jóformán csak hasznosság szempontjából nézi es mérlegeli a szépet. Azért mindazon természeti jelenségek, tárgyak stb., melyek reá nevez nem járnak bizonyos haszonnal: közönyösek előtte.

Csodálkozik pld. a turistáknak, hogy vajjon mi keresni valójuk lehet a hasznot nem hozó, zord, sziklás vidékeken, tájakon.

Ha ugy a természeti, mint pedig a művészi szépek az alsó néprétegben való kellő érvényesülését vizsgáljuk; röviden

belátjuk, hogy annak helyes érvényesülése megbecsülhetetlen haszonnal jár a népre.

Tudjuk, hogy az esztétika elsősorban a gyönyör, az örömrzet nyújtására felkeltésére törekszik. Már pedig tudvalevő, hogy a gyönyör, az örömrzet felette nagy szerepet játszik az egyén életében.

Többek között fokozza a vérkeringést, szabadabb teszi a lélegzést, könnyebbé, tökéletesebbé; edesebbé teszi a munkát; eloszlatja a súlyos — terhes gondokat s nemessebbé teszi az életet; kivonul a hátköznapiságból.

Ehhez hozzájárul még az is, hogy az esztétika megvédi a népet az erkölcsi zülletéstől; így legelsősorban az érzékiség hajhászásától; a korcsmázásól, stb.

Mert, ha a nép örömet lel a munkájában; jobban megbecsüli s kevéssé fut el a szórakozások után, melyek többnyire csak az erkölcsi zülletést célozzák (alkohol).

De addig, amíg a nép csak azért dolgozik, hogy megkereshesse mindennapi kenyerét; a munka esztétikája nem érvényesülhet úgy, ahogy tulajdonképpen kellene; a nép másban: az alkoholban, az érzékiségben, stb. keres szórakozást; s ilyenentén a munka megbecsülése, értékelése csökken.

Ezek után kérdezhetjük, hogy mi módon kellene a nép esztétikáját fokozni s nemesíteni?

E tekintetben — azt hiszem — a pedagógusra hárulik a legfőbb feladat.

Ugy az iskolában, valamint ennek keretén kívül törekedjen a rá, hogy az esztétika minél nagyobb teret foglaljon el a nép között.

A gyermek esztétikai érzelmét mindjárt az iskolába való lépéstől fejlessze s irányítsa. Tarja fel előtte, maga-magától nem hatol bele.

Erre a célra legalkalmasabbak a rövidebb, majd a hosszabb séták, kirándulások a szabadban.

T Á R C A.

A repülő angol.

Írta: Jaross Ferenc.

A lévai uradalom, mely ma testvérek között van mégér 12 millió koronát, 1861 óta van a Schoellerék kezében, akik annak idején — úgy tudom — 4 millió koronát adtak érte és a lefolyt idő alatt Leidenfrosték és szakavatott gazdatiszjeiknek közre működésével olyan híres mintagazdasággá emelték, hogy messze földön ritkítja párját.

Az uradalomnak utolsó magyar birtokosai az Eszterházyak voltak. Ezek a 18 ik században 99 dominium urainak vallhatták magukat.

Amikor Schoellerék herceg Eszterházy Páltól átvették az uradalmat, a gazdatisztek nagy részét is megtartották. Ezek között volt a már idősebb Juhász László ispán is, aki rendkívül társaságkedvelő, vidám ember hírében állott. A néppel látszólag szigoruan bánt, de a szíve telve volt jósággal. Amellett, hogy nagyon szerette a tréfát, arról is nevezetes volt, hogy 7 vármegyében senki sem tudott olyan cifrán káromkodni, mint ő. Ebben csak hajdúja, Kósa István, a természetes és erőteljes, kiszolgált huszár tett ki rajts. Ha Juhász kacskaringós mondásaival az összes csillagokat leszedte a magas égről: Kósa ráadásul még a holdat és a napot is kilődította sarkából.

Kósa volt az, aki nekem a 60-as évek közepeán a várban a derest megmutatta és

eldicsekedett vele, hogy még ő is néhányzor elihedigedte rajta, — azaz: a reá fektetett bűnösön — a 25-öt.

Az ispán erős dohányos volt. A pipa mellett a szivart sem vetette meg. De a félvilágért nem gyujtott volna olyan szivarra, amelynek vége ropogott. Ha hajdúja ilyen szivarokat hozott neki, dühösen így formedt rá:

— Már százszor is megmondtam magának, hogy nekem ropogós végű szivart ne hozzon! Ezek nem kellenek! Vigye vissza!

A hajdú, aki már jól ismerte urának ezen gyöngéjét, szónéklül fogta a szivarokat, sarkonfordult, sívítte az udvarra és ott a szivarok végét addig nyálazta, amíg egészen megpuhultak; azután bevitte az ispánnak, mondván:

— No, tekintetes uram, aki áldója van! Ugyancsak megatalkiroztam azt a kutya grájzert, hogy ilyen komiszul szolgálja ki az urama!

Juhász átvette és megtapogatta a szivarokat s öccsével kiáltott fel:

— Lásza, lánco-slobogós hét millióm teremtette! Ezek kitűnő szivarok! Mindig ilyeneket hozzon!

És zsebéből két garast nyomott Kósa markába, hogy egy itca bort igyek meg az egészségére.

Az ispánnak volt egy igen vigkedélyű és állandó társasága, amely gyakran visszaít jóságával és ahol s amikor csak szerit ejthette, — mint mondani szokás — becsapta,

Azonban ő sem maradt adós és a tréfát tréfával vágta vissza. Ez a társaság nyáron rendszeren a Zöld-kertben töltötte az estéket. Azon időben ez a kert igen népszerű volt s nyáron át minden mulatságot itt rendezett nemcsak a polgárság, hanem a város intelligenciája is. A kertet hosszú időn át Csermák Károly bírta bérben, akinek úgy borai, mint italai kiváló jók valának. A konyháját azért kedvelték, mert a felesége kitűnő szakácsné hírében állott.

Egy alkalommal két barátja kísérté haza a kertből a várban levő lakására. Gyönyörű, holdvilágos éjszaka volt. Amint a piaristák elé értek, az utcán keresztül maguk előtt egy széles sávot pillantanak meg. Az egyik kísérője azt mondja Juhásznak:

— Urambátyám, itt az utca kövezése miatt árok van; nem kerülhetjük ki. Át kell ugranunk!

A két úr neki is iramodik és átugorja az árkot.

Juhász, aki melleleg legyen mondva: rövidlátó volt, — nagyokat káromkodik és össze-vissza szidja a város előjáróságát, amely olyan ostoba, hogy az utcát nem hosszában, de szélességében köveztetni és jó ideig erősen szabódik, hogy ő már öreg ember arra, hogy árkokat ugrájon; de végre is a sok biztatásra néhány lépést tesz hátrafelé és szerencsésen ő is túl van az árkon.

Másnap eszébe jutván az éjjeli kaland, a helyszínére sietett, hogy megnézzze az árkot. Ennek azonban nyomát sem találta,

Ilyenkor eléggé bő alkalom adódik, hogy a pedagógus a gyermek érdeklődését s ezzel egyetemben a figyelmét a természet szépségeire terelje. Hozza kapcsolatba, vonatkozásba az esztétikát a nép foglalkozásával; életviszonyaival s természetesen annak előnyös oldalára.

Világosítsa fel a népet, hogy p. d. a helyesen metszett; nyesett fa; szőlőtöke stb. nemcsak hogy szebb, hanem hasznos hozóbb, értékesebb is.

A piszkos; pocsolás udvar v. porta; a széttart trágyadomb, stb. nemcsak csunya, hanem egészségtelen is.

Az ily és hasonló felvilágosítások után, ha a nép belátja, hogy az esztétika mily és mennyi előnyt biztosít foglalkozásában életkörülményeiben; megbarátkozik vele s magáévá teszi, mi a modern gazdálkodás egyik elengedhetetlen kelléke.

Szobolovszky István.

Különfélék.

— **Uj főhercegnő.** *Augusta* főhercegszennyi folyó hó 6-án egészséges leánygyermekkel ajándékozta meg fenséges ferjet Kistapolcsányban. Az örvendetes esemény alkalmából a levai löveggyel feliratban kívánt szonozet az újszülötnek és a főhercegszennynek, a *Stefánia*-árvaház védőnőnek. A megleghangú feuratot egész terjedelmében közöljük.

300/909. Fenséges Császári és Királyi Főhercegnő! Legkegyesebb asszonyunk! — A magyar nemzet hősoat es hű ragaszkodással emlékszik az események iránt, melyek a Fenséges urakodó házat emelik. — Különös tisztelet és szeretettel emeli a Fenséges Főhercegi Csailadhoz örömtől ragyogó szemét, amidőn ennek tagjait fény és szerecsé tünteti ki. — Ily alkalom kinalkozik nekünk, amidőn Fenséges Főhercegnőt a Mindenható egy válságos útján megvédte es Fenséged egy egészséges leányorokossal ajándékozta meg Fenséges családat. — engedje meg Fenséges Főhercegnő, hogy halára kötelezett egyletünk összegecsé nevében szerencsét kívánjunk es arra kérjük, hogy a „Kis-Fenséget” a magyar nemzet kedelésére tanítsa, a történelemben kimagasló ösök naggyérdemű sarjává nevelje. — Mi peng es apró arvánk a Mindenható zsanoiyánál küldjük,

mert az árok nem volt egyéb, mint a piaristák házával szemközt levő épület kéményének arnyéka.

Ha valami utonállás vagy rablásról esett szó, Juhász bácsi mindig azzal dicsekedett, hogy ő ugyan nem egykönnyen ijedne meg homi kapcabatyaroktól. Csak őt támadná meg valaki, majd megmutatná, hogyan kell elbánni az ilyen néppel.

Mondani, mondhatta is est, mert magas es izmos ember volt. Társai azonban nem hittek bátorságában s azért próbara is tették vitéségét.

Egy éjjel, mikor hazafelé bandukolt, kifordított kabátokban es baránybőrsapkákban hárman utját állották a var bejaratául s egyikük rozoga, vén mordályt szegvezenve melenek így kiáltott rá:

— No, öreg, aki lelke van! ha kedves az élete, rögtön adja ide a bugyellárisát, mert különben úgy lelövöm, mint egy csirkét!

A rablók láttára bizony úgy inába szállt Juhász uram bátorsága, hogy beuult a zsebébe es remegő hangon ezen szavakkal adta át tárcáját:

— Itt van! Csak arra kérem magukat, jó emberek, hogy ne süssék el azt a pisztolyt!

A rablók átvevén a pénzt, eltávoztak.

Következő este elbeszélte a kertben, hogy őt a vár előtt három szivány kirabolta. Nem védekezhetett ellentük, mert mindegyik-

az Éznek legajátosabb imánkat, hogy mint Fenséges Főhercegi Csailad minden tagját áldja, úgy az új szülöttet is minden bajtól megóvja. — Hódolatteljes tisztelettel maradjunk, — Császári es Királyi Fenségednek, — Léván, 1909 szeptember hó 7-én. A Stefánia árvaház feuratotó „levai löveggyel” nevében aláztos szolgái. Gr. Condennove Kúaoóné egyleti elnök. Faragó Sámuel egyleti titkár, Ferenc Jozsef reud lovagja.

A ... Fenségek sürgönyileg köszönték meg a szerencsekívánatokat.

Stefánia-árvaház feuratotó löveggyel elnökségének. — Ö Császári es Királyi Fenségek a szerencsekívánataikat halásan köszönik. Roskovanyi szolgálattevő kamarás.

— **Barsvármegye törvényszéke.** Több lapársunk azon vitatkozik, kertese törvényszékünk uj elnöke a törvényszéknek Lévara való áthelyezését vagy sem? Kar erről vitatkozn. Nem olyan nagy fontosasagu dolog. Arról meg vitatkozni sem lehet, hogy a megye akarja, hogy *Levárán* legyen a törvényszék. Ennek az akaratanak közgyűlésileg adott kifejezést törvényhatósági bizottságunk. Sőt azt is elhatározta Barsvármegye, hogy a székhely megfelelő helyere, *Lévarán* helyeztessék át.

— **Tűzoltóságunk újjászervezése** tárgyában *Csekey Vilmos*, főgyesz, t. hó 5-én értekezletre hirta össze városunk polgárságát. Az értekezet elnökül *Csekey Vilmos*, jegyzőjeül *Backer Á-pád* választattak meg. Az emök előterjesztésében ismertette tűzoltó intézményünk miniját s a jelen szomorú állapotát. Tűoltóság nélkül nem egy ily fejlődő város, de egy kisebb falu sem lehet. Rendesen felszerelt, jól begyakorolt tűzoltósagra van szükségünk. Ily szervezetet kell tehát létrehozniunk, meg pedig tekintettel városunk anyagi helyzetere: lehe öleg o y módon, mely az amaagy is folytonosan növekvő városi pótatód nagyon ne öveije. Jövedelem forrasokról kell gondoskodniunk s a megvalósítható szervezetek közül azt kiválasztaniunk, mely egyrészt hozzáfű őt varkozasanunk legjobban megfelel, másrészt aránylag a legkevesebbe kerül. Ilyen szervezet az önkéntes tűzoltóság szervezete. Sem a hivatásos es fizetett, sem a kötelező tűzoltó intézmény nem yujt annyi előnyt mint ez. Ajánlja, hogy az értekezet tagjai ily értelemben hozzanak határozatot. Többek hozzászólása után az értekezet az önkéntes tűzoltószervezet létreesét ajánlja s ennek előesztésere

nel töött pisztoly volt es lelövésse fenyegettek.

— És mennyi pénz volt a tárcában? Kérdezte a rablók egyike.

— Huszöt forint. Felelé Juhász.

Beszélgetes közben *Bobok György*, megyei esküdt, kezöb bíró, a trefák nagymestere, aki vidam kedelyével minden tartsaságot fel tudot vilanyozni s aki ez esetben is a rablóbanda főnökét jatszotta, — aiatomban Juhásznak az asztalon elhelyezett kalapja alá csampezvén a tárcát, azt mondja neki:

— Laci batyám! hüvös az idő. Tegye fel a kalapját, mert megfázik a feje.

— Igazad van öcsem. Azzal fogja a kalapot es fereszi a fejere. De hirtelen elkiáltja magát.

— Nni! hiszen ez az én bugyellárisom! Hogyan került ide?

— Az am! mondják a többiek is. — Hat a pénz megvan-e?

Folyt. köv.

Visszajött levelem.

Visszajött a levél, melyben e.búcsúztam, Fájó könnyek között rolad lemondottam... Kérlek, hogy feledj, feledt szerelmemet! Légy te boldog mással, aztán Isten veled.

Arcképed, mit adtál, visszaküldtem benne,

A feledés nekem ta'an könnyebb lenne...

Add inkább egy másnak, aki sz-ret téged!

Akit meg nem csalt egy hazug ígélet.

„Mimózy.”

Csekey Vilmos elnöklete alatt bizottságot küld ki. Sajno, hogy a városi főgyész nemes úgyszeretöből tett meghívását oly kevesen méltatták figyelemre. A polgárság indolentiája es fontos ügyben igazán érthetetlen. Zúfolt természet szerettünk volna látni s alig 30—40 ember volt jelen az értekezleten. A fokozódó terhek ellen általános a panasz; az előjáróság intézkedéseit hivatott es hivatlan bírálja rendszerint több rosszakarattal, mint igazsággal s ime! — midőn a közügy a polgárság érdeklődését kívánja, a legtisztább jóakarát is a közöny legyözhetelen sziklájába ütközik. Pedig csak a polgárság érdeke nélkül való támogatásával alkothatók oly intézmények, amelyek a civitas javát kifogástalanul szolgáljni hivatvák.

— **Uj iskola.** Berekalján új iskola épült. Az iskolát ma áldja meg *Brühl József*, esztergomi praelátus-kanonok.

— **Kitüntettet tanítók.** A tanügy érdemes es derék két munkását tüntette ki a miniszter az által, hogy részükre életfogytiglan évi 200—200 korona személypótlékot engedélyezett. Az egyik: *Jaross Ferenc*, levai r. k. elemi fiúiskolai igazgató-tanító, ki már 40-ik éve küzd lankadatlan kitarással a hangsúlyszorgalommal a tanító rögső pályán. Böven kivette a maga részét mindabból, amivel városunknak es a közügynek hasznára lehetett. Eddig bizony a pusztá elismerésnél s polgártársai nagybecsülésénél alig jutott neki egyéb. Mindnyájunknak öröme tehát, ha hosszú fáradozásának végre gyümölcsöt élvezzi; adja a jó Isten, hogy sokáig élvezze. A másik kitüntettet: *Végh István* vámosladanyi ref. tanító, a bars megyei alt. tanító-egyesület elnöke, kinek e teren szerzett érdemei erónél maradandóbban vannak a tanítószáz szivébe vesve.

— **Őszi korona.** A levai esperesi kerület papsága folyó hó 9-én tartotta ősi értekezletet *Óbarson*. Az értekezet tárgyat jelentéktlenebb egyházi ügyek megbeszélése képezte. A szokásos szentmisét megelőzőleg a jelenlevő papok szent gyónást végeztek.

— **Megvadult lovak.** *Levatic Gusztáv* ügyvéd fogata folyó 6. an a Kosuth-téren vesztget, míg a kocsis nagyon rövid időre bemeni egy meszarosüzletbe. Időközben egy au omobil szágu dott sebes vágatással, mitől a lovak megvadultak. Szerencsére nagyobb baj nem történt. A Fogadó-utcában elgázolták *Stukovszky Ferenc* két gyermekét; de azoknak sem történt az ijedségen kívül semmi bajuk. A Telekly-téren oly erővel ütődött egy fanak a két ló, hogy a következően eiterültek. Ez alkalommal szükséges, hogy felszólaljunk az automobilok örületes sebesege ellen, melyel városunk utcáit keresztül-kasul szelik. Ideje volna már ezeket mgerenszabályozni.

— **Nyugalomba vonuló főigazgató.** Id *Pirchala* mrs., pozsonyi tankerületi főigazgató, a most kezdődő tanév végeztével nyugá omba vonul. Pirchalának a legutóbbi időben nagy fejszedéssei vannak.

— **A körmöcbányai polg. iskolai vizsgálat.** A körmöcbányai polgári leányiskola vezetöcsé ellen feimerüt súlyos vádak megvizsgálását *Mailáth István* vármegyének alispánja a helyszínen már meg kezdette.

— **Kinevezés.** *Csincsek Endre*, főgimnáziumi világi helyettes tanár, *Leváról* a zentai áll. főgimnáziumhoz rendes tanárrá neveztetett ki. Helyét, mint örömmel értesülünk, *Pözna Lajos*, világi tanár, lapunk buzgó munkatársának, *Pözna József* kegyesrendi tanárnak, testveröcsé tölti be.

— **Synodale.** Az ősi plebánosi vizsgálatok szeptember 21-én fognak megtartatni.

— **Öngyilkosság.** *Dohány Jónás* 24 éves napszamos, levai akos, folyó hó 6-an forgó pisztollyal szájába ött es súlyos sérülést szenvedett. Apólas végett a helyoseli kórházba szállítatott, hol meg azon éjjel meghalt. Az iszákos es munkaszerető fiatal ember hátrahagyott lehelében tetének okálul atyjának véle szemben tanusított rossz bánásmódját hozta fel.

— **A fagyalt.** Gyakorló orvosok bizonyítják, hogy ilyenkor — gyümölcsérés idejen — igen gyakran hívják őket olyan hirtelen rosszul lett betegekhez, kik első

sorban óriási görceokról, főfájásról és heves hasmenés és hányingerről panaszkodnak. A diagnózissal már a lépcsőházban, de mindenesetre az előszobában megismertetik az orvost a betegek hozzátartozói: Ribizkét, meggyet, cseresznye, barackot, stb. evett és azzal rontotta el a gyomrát. Már intézkedtek is, hogy a hányási inger megszűnjön amennyiben fagyaltot adtak a betegnek stb. Pedig akárhányszor éppen a fagyalt élvezete az, mely az említett tüneteket hozza létre, ha t. i. a fagyaltot olmozott edényekben készítik, vagy tartják el. Különösen a háziag, otthon készült fagyallal történik sok ilyen ólommérgezés, amennyiben ezek az edények nincsenek a hivatalos hatósági közegek időszaki vizsgálatának alávetve. Figyelmeztetjük tehát a háziasszonyokat, hogy fagyalt készítés előtt szorgosan vizsgálják meg edényeiket, nehogy önhibájukon kívül kárt tegyenek embertársaik vagy önmaguk egészségében.

— **Közeledik a szüret.** Régen elmúlt az az idő, amikor a szüret hegyen völgyön dárídót jelentett. — Ma is örömnep ugyan, az örömben azonban öröm is sokszor csöppen, mert a gazdának pénzébe, sok pénzébe van a leszűrt must, amelynek értéke néha alig, vagy nem is haladja túl a szállóre fordított kiadások összegét. — A lisztharmat is sok helyt jelentékeny kárt tett az idén, s így a szüreti eredmények nem mindenütt hangolják öröme a szállóbertokosokat. A mai gazda számított a réginél; de nemcsak azt kell számításba vennie, hogy mennyi volt a tényleges kiadása, s mennyi a bevétele, hanem azt is, hogy mennyi tápláló-anyagot vont el a szállótermes talajától és mennyit és mit kell visszapótolnia, hogy jövőre is legyen lehetősége nagyobb termésre az ideinél.

— Ha a venyégét és törkölyt nem adja vizsgálja a talajnak a szállószalma, ami a leggyakoribb eset és ha a terméshez a levelzetet is hozzászámítjuk, akkor körül belül 70—90 kg. nitrogén, 70—102 kg. káli és 20—25 kg. foszforsav vonatik el a talajból. — Van pedig a korhadt istállótrágyában 0.5%-a nitrogén, 0.26% foszforsav és 0.63% káli, vagyis 200 métermazsa istállótrágyában 100 kg. nitrogén, 123 kg. káli és 46 kg. foszfor, tehát nem egészen annyi, mint amennyit két egymásután következő 25 hektoliteres termés a talajból elvon. — Hogy tehát egyenlően nagy terméseket kaphassunk, minden két évben 200 métermazsa istállótrágyát kellene holdanként kihordanunk. — Áll ez a homoktalajokra, sokkalta inkább, mint a kötött talajokra. — Am melyik homoki gazda képes szőlőjének évente 100 métermazsa istállótrágyát adni? Ilyen aligha van az országban és ez az oka, hogy a homoki szőlők termésátlaga nem növekedőben, hanem apadóban van, mert olyan gazda is kevés van, aki műtrágya alakjában adja meg ezt a tápláló anyagmennyiséget, amelyet istállótrágya alakjában nem bír megadni. — Feltevé, hogy a homoki gazda csak minden negyedik évben bírja szőlőjét műtrágyázni, akkor a közbeeső paros években, tehát szintén minden negyedik évben, 200 kg. szuperfoszfátot, 100 kg. 40%-os káliit kell kiszórnia, tavasszal pedig 50—60 kg. chilisáletromot. — Ilyen kezeles mellett nem lesz oka panaszkodni termésátlagi csökkenése miatt, hanem ellenkezőleg örömmel fogja tapasztalni termésátlagának fokozódását.

Közönség köréből.

Köszönetnyilvánítás.

A köszönet és hála szavaival tudunk mindazon ismerőseinknek, jóakaróinknak, kik forrón szeretett édesanyjaink illetve öreg anyánk elhunyt alkalmával szívesek voltak vigasztaló szavakkal, a végteszünetben való megjelenésükkel, vagy virágok küldésével nagy bánatunkat enyhíteni.

Léva, 1909. szeptember 6.

Bakó család.

Hivatalos közlemény.

5093/1909 szám.

Hirdetmény.

Léva r. t. város képviselőtestülete f. évi augusztus hó 31-én tartott rendkívüli közgyűlésében 5093/1909. sz. véghatározatával Zilay András és neje Veres Julianna lévai lakosokkal megkötött azon adásvételi szerződést, mely szerint ezek Léva város közönségétől Kálnai utcában beltekük előtt elvonuló köztérből 4 négyzetöleget 528 korona vételárért megvettek, elfogadta és jóváhagyta, mely véghatározatot ezennel közzhírre teszem Léva város polgárait értesítem, hogy azon határozat ellen 15 nap alatt a városi iktató hivatalban bárki felebezést nyújthat be.

Léva, 1909. évi augusztus hó 31-én.

Bódogh Lajos
polgármester.

5667/1909 szám.

Hirdetmény.

Léva r. t. város képviselőtestülete a városi házi pénztárának és a gyámpénztárának pénzalapjait és egyéb pénzterkeit gyümölcsöző elhelyezésére 1910. évre vontkozólag folyó évi 130/1863 számú határozatával es névszerinti számvassal a lévai takarékpénztárt jelölte meg.

Ezen határozat, mely ellen 15 nap alatt Barsvármegye törvényhatósági bizottságához felebezés adható be — Léva város tanácsai iktató hivatalában betekintés vegett folyó hó 11-től kezdődő 15 napon közzsemlere kitéstett.

Léva, 1909. évi szeptember hó 9-én.

Bódogh Lajos,
polgármester.

2025/1909 szám.

Hirdetmény.

Ezennel felhívtnak mindazon adófizetők, kik a mai napig esedékesé vált közzadók és az azok módjára beszedendő tartozásaikat (illeték, utadó, hadmentességi díj városi és megyei pótdadók) be nem fizették, hogy azt most már 8 nap alatt annál is inkább fizessék be, mert ellenesetben az 1883. évi XLIV. t. cz. 52. § a értelmében vegrehajtás utján fognak behajtatni.

Városi adóhivatal.

Léva, 1909. évi szeptember hó 10-én.

Komzsik Lajos,
adóh. főnök.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzései.

1909. évi aug. hó 5-től 1909. évi szeptember 12-ig

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Blöd Herman Nathan Fáni	fiu	Mária
Sólya János Fekete Erzsébet	leány	Iréa
Vaszarab Berta	leány	Már. Julianna
Fuchs Izidor Engel Janka	leány	Nelli
Valabek Mihály Zsonek Berta	fiu	László Mihály
Gyurgyanovics K. Gáspár R.	leány	Mária

Házasság.

Vőlegény és menyasszony neve	Vallása
Eisner Samu Wilhelm Irén	izraelita

Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Eisler L. Kohn S.	47 éves	Mellrák
Dohány Jónás	25 éves	öngyilkosság
Hanel Károly	20 éves	hasi hagymáz

Lévai piaciárak.

Bovátvezető: Kónya József rendőrszpitány

Buza m.-mázsánként 26 kor. — fill. — 26 kor. 20 Kétszeres 24 kor. 40 fill. 24 kor. 80 fill. — Rozs 18 kor. — fill. 18 kor. 60 fill. — Árpa 13 kor. — fill. 14 kor. 40 fill. Zab 15 kor. — fill. 16 kor. — fill — Kukorica 17 kor. — fill. 16 kor. — fill — Lencse 23 kor. 40 fill. 23 kor. 80 fill. — Bab 16 kor 40 fill. 16 kor. 60 fill. — Kéles 20 kor. 60 fill. 20 kor. 80 fill.

Vetőmagvak 100 kilónként: Vörös lóhere természetű aránkamentes 135—140 Vörös lóhere, kis aránkás 105—110 Luczerna természetű aránkamentes 175—180 Luczerna, világos szemű aránkás 140—144 Luczerna, barnás szemű 115—120 Biborhere 42—44 Baltaczin 32—34 Muharmag 20—22

Nyilttér*)

MOLL-FELE SEIDLITZ-POR

Enyhe, jódo háziszser mindazoknak, kik emésztési zavarokban és illő életmód egyéb következményeiben szenvednek.

Egy eredeti doboz ára 2 korona.

Vidéki gyógyszerárak: kérjük Moll készítményeit.

MOLL-FELE SÓS BORSZESZ

Fájdalom csillapító és erősítő **bedörzsölés**, elismert, régi jóhírnevű háziszser szaggatás és hűlésből származó mindenféle betegségek ellen.

Eredeti üveg ára 1 kor. 2

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Főszétküldési hely MOLL A. gyógyszerész.

Cs. kir. udv. szállítás, Bics, I. Fuchsbau 9.

Sajat termésből kis üstön főzött
kiváló minőségben

Seprő és törköly-pálinka

Hektoliterenként . . . . 140 koronáért

Literenként . . . . . 160 fillérért

Sárga barack-pálinka

Literenként 5 koronáért.

Kapható Leván

HOLLÓ SÁNDOR

pincéjében.

Császarfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénes hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medence- és kádfürdők, melyek kiváló gyógyhatással használtak az ízületi reumatikus, és idegbántalmaknál. Uszodák, meleg-, szensavas- és vllamosvíz fürdők. Ivó- és belelegzési kúra. Prospektust ingyen és bérmentesen küld.

Az Igazgatóság.

Zongora tanítás. Özv. Tomaszek Sándor né Budapesti Zeneakadémia volt növendéke, magy. kir. Zeneakadémia módszertana szerint, zongora oktatásra elváni kezdő és haladó növendékek. — Lévan, Koháry-út 4. szám. Özv. Tomaszek Sándorné.

Kiadó lakás. A Klapka-utcában ből álló, minden szükséges mellékkel ellátott egészséges száraz lakás november 1-től kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

Zsák kölcsönző ad különösen zsáko-
kat, úgy helyben
mint vidékre. Mint új ponyvákat és zsáko-
kat a jutányos áron. **Ungár Adolj**
Léva, Kohári utca.

Kristálylimonádé

a citrom alkatrészből por alakban előállított
készítmény a megfelelő mennyiségű cukorral
együtt limonádé előállításához.

Víz hiányában

szárazon a szája vére kitűnő
komposzát esélyítő.

Utazásoknál
Kirándulásoknál
Sportkedvelőknek
Turistáknak

kitűnő szolgálatot tesz.

Egy 1 kg-mos doboz ára 3 K. 60 f.

Egy 1/2 kg-mos doboz ára 1 K. 90 t.

Egy 1/4 kg-mos doboz ára 1 korona

Egy adag csomagolva, ára 6 filler.

Az állandó limonádé fogyasztókra nézve
előnyösebb ha 1/4 kg-os, 1/2 kg-os, de
különösen ha 1 kg-os dobozt vesznek.

Törvényileg védve! — Ügyeljünk a védjegyre!

Kapható minden fűszerkereskedésben

Készíti **Kertész Ernő,**
győzvszer-es Szabadkán.

Fényképészeti cikkek!

Kerékpár és alkatrészek!

Kern Testvérek Léva.

Ajánljuk dúsan felszerelt vas-, fűszer és csemege raktá-
runkat a közeledő időre.

Kévekötel

a legolcsóbb árban.

Gabona zsákok,
ponyva, gépszij,

mindennemű

gép- és technikai cikkek,

olajzsiradék,

cement, kátrány

carbolineum,

és

gazdasági felszerelések,

nickel s mindennemű zomancozott

vas edények,

Permetezők!

Dr. Aschenbrand-féle BORDOI POR
kitogrammonként 76 filler.

**Motorbenzin — Dustless. — Fegyver és
lőszerekben nagy raktár. — BORSAJTO.**

KÉK ÉS ZÖLD GÁLICZ,
ken, kék por, raffia hancs.

Linoleum padló lakkok,

ecsetek,

parkett mázak,

szesz pormentesítő olaj,

jégszekrények,

fagyalt gépek,

Fürdő kádak,

merlegek,

mozsdó alványok.

vas- és sárga rez agyak.

Kénevezők!

Varrógépek 5 évi jótállással!

Teljes konyha berendezés!

ARVERÉSI HIRDETMEY.

Alulirt községi előjárók közhírré teszik, miként a
lévai uradalom és Garamkelecsény község közös tulajdonát
képező, Percsivizén 3 henger, egy kő székre és darálóra
berendezett műmalm, f. évi október hó 6-án d. é. 10
órákor a község házában tartandó nyilvános szóbeli
árverésen 1910. évi január hó 1-től, 1912. évi december
31-ig terjedő 3 évre berbeadatum fog.

Bánatpénz 280 kor; biztosíték 1400 kor.

Az árverési feltételek a község házában megtekinthetők.

Kelt Garamkelecsény, 1909. szeptember 5-én.

PAULL FERENCZ,
közjegyző.

SZLUSNI BELA,
bíró.

Knapp Dávid,

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára Léva.
Piaci téren nagy kiterjedésű gépraktáron céjára
— ujjonnan épült házában nagy választékú

állandó gépkiallítás

van berendezve, melynek megtekintésére az érdeklődő közö-
séget — vétel kötelezettség nélkül is — mindenkor szívesen
látom es szakszerű magyarázatokkal készséggel szolgálok

Hazai gyártmányú gépek

u. m. **KOPFERR** és **SCHRANTZ** féle gőzcseplő
készletek, **GANZ** féle motorok minden nagyságban
valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek.

Klein Sándor

óras és ékszerész

LÉVA.

Bérmaajándékok dúsraktára.

Kívátoan alkalmasnak ajánlom a következő tárgyakat:

Leányok részére:

- 14 kar. arany gyűrű . . . 2 1/2 F-től felj.
- 14 " " kérészt . . . 1 1/2 " "
- 14 " " függő . . . 1 1/2 " "
- 14 " " mellű . . . 4 " "
- 14 " " karperecz . . . 8 " "
- 14 " " női óra . . . 12 " "
- 14 " " nyakék . . . 7 " "
- Ezüst női óra . . . . . 5 " "
- Ezüst óra láncz . . . . . 1 1/2 " "
- Ezüst nyakék . . . . . 1 1/2 " "
- Aranyozott karperecz . . . 4 " "
- Ezüst olvasó . . . . . 4 " "

Fiúk részére:

- 14 kar. arany férfi óra . . . 25 F-től feljebb
- Ezüst óra . . . . . 5 " "
- Nikel-óra . . . . . 3 " "
- Ezüst láncz . . . . . 1 1/2 " "
- 14 kar. arany gyűrű . . . 2 1/2 " "
- 14 kar. arany láncz . . . 15 " "
- Nyakkendő . . . . . 1 1/2 " "
- Ingegombok . . . . . 2 " "

HA NINC S ZALMA, NINC S TRÁGYA.

Ez a veszély fenyegeti a gazdaságot az idén, amely pedig nagyon megsínyli az állati trágya hiányát, mert annak különösen fizikai hatását
a műtrágyák sohasem pótolják.

A szárított hizósértéstrágyával

kitűnő eredménnyel, jutányosan és biztosan pótolhatja mindenki
a hiányzó istállótrágyát, ha ismertetést és ajánlatot kér a

BUDAPEST-KÖBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓGYÁR
Bosnyai, Sobolewsky és Társa cégtől Budapest, IX., Üllői-út 21. szám.

Nyomatott Nyitrai és Társa gyorsajtóján Léva.